

Η ΘΥΣΙΑ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΤΑΥΡΟΥ

Η θύσις Νεκ 27
1940

Του συνεργάτου των «Αθηναϊκῶν Νέων» κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΒΕΡΡΟΙΑ, Σεπτέμβριος. — Δέν υπάρχουν μόνον άνθρωποι ιεροί, και τότε: ιεροί και αγώνες ιεροί και δικαία ιερά και ιεροί σκοποί και ιεροί θεσμοί, αλλά και... ταύροι ιεροί.

Και ταύροι ιεροί ήσαν οι ταύροι των θυσιών, κατά τα μεγάλα πανηγύρια εις την Θράκην. Μεταξύ αυτών εινε και οι ταύροι των «αναστενάρηδων», οι οποίοι αγοράζονται με την τιμήν του αίματος, του ιερου ταύρου του προηγούμενου έτους.

Όταν σφάζεται αυτός — και αν δεν φθάνη ένας, εινε δυο ή και τρεις, που τους δωρίζουν τα γύρωθεν χωριά, — τα τεμάχια του κρέατος του μοιράζονται ώμα εις τους κατοίκους, διανεμόμενα στα σπίτια με κοφίνια και με... μουσική.

Κάθε οικογένεια, τότε, δίδει ή μάλλον έδιδεν, ως ανταλλάγμα, ποσόν σιταριου ή κριθά-

Τώρα που εύρισκονται εις το κατώφλιον του βιου...

ριου, ή ότι άλλο εισόδημα έχει. Και ή συγκομιδή αυτή των σιτηρών πωλείται υπό της επιτροπής των αναστενάρηδων και ήγοράετο κατά τον Απρίλιον νέος ταύρος, ο οποίος παρεδίδετο εις τον αγελαδάρην του χωριου και διετρέφετο επιμελεία του ναού, της μεγάλης δηλαδή άλλοτε εν Κωστή Μονής του αγίου Κωνσταντίνου.

Το περίεργον εινε ότι ο ταύρος αυτός, το «μπικάδι», όπως το λέν οι Θράκες, πρέπει να εινε τριών ή πέντε, ή έπτα ετών. Να εινε δηλαδή τα έτη του μοναχου, αν εινε ζυγά, δεν τον δέχεται ο... αγίος Κωνσταντίνος.

Πιστεύουν δε οι αναστενάρηδες και κοντά σ' αυτούς και όλοι οι χωρικοί, ότι όσο άγριος και αν εινε ο ταύρος, κατά την ημέρα εκείνην της θυσίας, ήμερευει.

Τούτο οι γραμματισμένοι της περιφέρειας το αποδίδουν εις την επενέργειαν της μουσικής, επί του... ταύρου. Αλλά ή μουσική τας ημέρας εκείνας εις το Κωστή και Προδίδον, μουσική με νταούλια, γκάιδες και καραμούζες, ήταν τέτοια, που μπορούσε να αγριέψη όχι μοναχά ο ταύρος, αλλά και οι άνθρωποι και οι... άγιοι ακόμα!

ΟΟΟΟΟ

Η έορτή του ταύρου άρχιζε από την παραμονή του αγίου Κωνσταντίνου.

Έφερναν τον ταύρον, ο οποίος, καθώς γράφομεν και άνωτέρω, έπρεπε να μην εινε εύνοχη, με μουσικήν πομπήν και δοσαν μεγάλην, στολισμένον με άνθη, κορδέλλες και τέλια, σαν να ήταν νύφη.

Από πίσω από τον ταύρον ήρχοντο οι αναστενάρηδες κρατούντες τις «Λάρες», όπως λένε τας Εικόνας του αγίου Κωνσταντίνου και Ελένης, από τα «μινίκια», τας λαβάρια των, δηλαδή, έχοντες και θυμιατό και ιματίζοντας τους πάντας, ενώ όλοι κρατούσαν λαμπάδες άναμμένες.

Πρίν φέρουν τον ταύρον εις την εκκλησίαν, γυρίζουν θυμιατώντες, «εσταυρώναν» όλο το χωριό.

Σαν έφθσαν εις τον ναόν, ο άρχιεπίσκοπος έβρισκε τον ταύρον με την εικόνα του αγίου Κωνσταντίνου, που ήταν μαλαμακοκτινισμένη και γεμάτη, όπως και οι άλλες, άνθη, κορδέλλες, αφιερώματα άργυρά και ένα πλήθος κουδουνάκια.

Κατόπιν ο ιερέυς εύλογούσε το «μπικάδι», το οποίον έδενετο εκεί, για να διανυκτερεύσει εις την Μονήν.

Το πρωί της ημέρας του αγίου Κωνσταντίνου ή τελετή επανελαμβάνετο. Έσταυρώνε και τον ταύρον ο άρχιεπιστενάρης με τη χρυσωμένη και τη στολισμένη εικόνα του αγίου Κωνσταντίνου, τον εύλογούσεν ο ιερέυς για δεύτερη

φορά, και έπειτα ο άρχιεπιστενάρης τον θυσίαζε με προσοχήν, ώστε το αίμα του, να ρεύση όλο εις τα θεμέλια της εκκλησίας, όπου ήνοιγετο μικρός λάκκος.

Το τοσκούρι της σφαγής έθεωρείτο επίσης ιερό και εύφλάσσοτο σε άρισμένο μέρος.

Εις τον ναόν, μετά το τέλος της έορτής, έφιλάσσοντο και οι ειδίκες εικόνες των αναστενάρηδων, οι «Χάρες», με εύλαβεια και προσοχή.

Το προνόμιον της σφαγής του ταύρου, το είχαν οι αναστενάρηδες.

Κατόπιν διενέμετο ώμό το κρέας, πάλιν με γκάιδες και νταούλια, ως άνωτέρω γράφομεν, έγέμετο δηλαδή ή «κρενομιά» των αρχαίων και ήρχιζεν το πανηγύρι.

Τα τοιούτον, κατά τον σφοδρό μελετητήν της ιστορίας της Θράκης και των αρχαίων μυστηρίων της Ελλάδος κ. Κων. Κουσιόδη, ιατροφιλόσοφον του Σουφλίου, εινε ανάλογον με την «εμοφογία» των αρχαίων, κατά τας έορτάς του Διονύσου.

Τούτο ήταν ένας μυστικισμός, διότι οι μεμνημένοι εις τα μυστήρια της εποχής εκείνης έπίστευαν ότι τρώγοντες ώμών κρέας, κατά τας έορτάς αυτές, επικοινωνούν μυστηριώδως μετά του Διονύσου, ο οποίος ούτω κατέβαινε έως αυτούς και έγέμισε τας ψυχάς των με την θεότητά του.

Γι' αυτούς τους λόγους και ο Διόνυσος έκαλείτο «ταυροφάγος» και «ώμηστής».

ΟΟΟΟΟ

Τόση δέ εινε ή προσήλωση των εκ Κωστή προσφύγων της Μελίκης, μου έλεγαν εκεί, ώστε οι Κωστιανοί νεόνυμφοι, μόλις τελεσθή το μυστήριον του γάμου εις την εκκλησίαν, θεωρούν άπαραίτητον, για να ζήσουν εύτυχεις και στερεωμένοι, πρίν γυρίσουν εις το γαμβρού το σπίτι, να προσκυνήσουν προηγούμενως μίαν αναστενάρικην εικόνα του αγίου Κωνσταντίνου.

ΟΟΟΟΟ

Κατά τους αναστενάρηδες δεν υπάρχουν ειδικά τραγούδια δια τους χορεύοντας επί της πυράς.

Ο χορός απ' έξω και γύρω της φωτιάς, τραγουδάει διάφορα σχετικά άσματα, ενώ εκεί-

νοι μαινονται και αναστενάζουν.

Ο κ. Άραμπατζής μόλις και μετά βίας έδέχθη να μου πη ένα από τα τραγούδια αυτά και τούτο, μόλις μετέβη εις άλλην οίκίαν ο σεβασμιώτατος Φλωρίνης και μεινάμε μόνον με τον κοινοτάρχην κ. Αντωνόπουλον, αν και οι ιερείς δεν ανακατεύονται πλέον εις τα έθιμα των αναστενάρηδων.

Ίδου αυτό:

Ο Κωνσταντίνος ο μικρός, ο Μικροκωνσταντίνος, από μικρός στα γράμματα, κι' από μικρός στην τέχνη, στον χρόνο 'μάθε το σπαθί, στον δεύτερο δοξάρι, τον τρίτο, ανακαυχήθηκε, κανένα δεν φοβάται, ήμπε φωχό, ήμπε άχοντα, ήμπε τον βασιλιά.

Βασιλοπούλα πρόβαλλε, από απηλό παλάτι, κι' απολογήθηκε και λέει κι' αυτόν το λόγο κρένει:

— Σώπα, για σώπα Κωσταντή, και μην πολυκαυχίσαι κι' ο βασιλιάς γεράκια 'χει κι' αν στείλη και σε πιάσουνε: Κι' ο βασιλιάς που τ' άκουσε αυτόν τον λόγο λέγει:

— Ποιος εινε άξιος στο σπαθί, κι' άξιος στο κοντάρι, τον Κωσταντίνο τον μικρό να πάη να μου φέρω. Κανένας δεν εξέβηκε απ' τους άντρειωμένους, μιάς χύρας γυνίς μοναχογυνίς κείνος γναινει και λέει:

— Εγώ μαι άξιος στο σπαθί και άξιος στο κοντάρι τον Κωσταντίνο το μικρό να πάω να τον φέρω. Δώσε μου χίλιους από μπροστά και χίλιους από πίσω και χίλιους 'πε τα πλάγια μου, τον Κωσταντή να φέρω.

Έκει στον δρόμο πήγαινε στη στράτα περπατούσεν, και τον αταυρό του έκανε, Θεό παρακαλούσε:

— Θεέ μου, δός' μου να τον βρώ στον ίσκιον να κοιμάται, το άλογό του στη βοσκή, και το σπαθί στον κλώνο. Έκει πήγε και βρήκε τον, στον ίσκιον που κοιμόταν, κι' έπιασε και τον έδεσε, τριών κουλιών (τρείς φορές) ά-

(λυσίδα,

κι' έβαλε και στην πλάτη του του μύλου το λιθάρι. Στον δρόμο που τον πάεαν έφώναζε και λέει:

— Δεν εινε κρίμα και ντροπή στον βασιλιά να πάω; Και τίναζε τα χέρια του, κοπήκαν οι γ' άλυσσίδες και τάρανε τις πλάτες του κι' έπεσε το λιθάρι, κι' αυτός μακριά πετάχτηκε. — Ζήτη το παλληκάρι!

Ένα άλλο τραγούδι λέει για κάποιον Κωνσταντίνο πάλι, που ενώ ήθελε μικρόν να τον άρραδωνίσση ή μάνα του:

Του ήρθε ένα μήνυμα στον πόλεμον να πάη. Νύχτα σελώνει τ' άλογο, νύχτα το καλλιγώνει, δός' άσημένια πέταλα, καρφιά μαλαματένια, και το καρμουςπικαί του, όλο μαργαριτάρι...

Όλόκληρη ιστορία και το ποιημα αυτό με πλοκήν και λύσιν, όπως και ενός άλλου Κωσταντή, που ενώ:

ο Τούρκος χαιρέται τ' άρματα κι' ο Φράγκος τα καράδια,

Αυτός χαιρέται την κόρη που άγαπά. Αλλά πάει στον πόλεμο και αυτός και άφίνει την «καλή του», ή οποία του λέει παραπονετικά:

— Έσύ διαβαίνεις, Κωσταντή, κι' έμένα που μ' άφίνεις;

— Σ' άφίνω πρώτα στο δρό, και δεύτερο στους άγιους 'φίνω σε, όλοωστερα και στη γλυκειά μου μάνα...

Άλλη ιστορία πάλι, τραγική κι' αυτή.

Και οι ιστορικοί Κωσταντήδες δεν τελειώνουνε στα θρακικά τραγούδια.

Όλόκληρος... έπιστράτευσε Κωσταντήδων και Κωνσταντίνων και τραγούδια του αγίου Κωνσταντίνου στο Κωστή!...

Κατά τον κ. Σμυρλήν, της Βερροίας, αναστενάρικο τραγούδι της φωτιάς εινε το εξής:

Το πανηγύρ' εινε πολύ, κι' ο κόσμος εινε λίγος, δέκα δίπλες ο χορός, δεκαοχτώ παλαιστρες, ο λύκος πήρε το παιδί 'πό μέσ' απ' την παλαιστρα (κλπ.

Όπως και το εξής, του ά-

Η ΘΥΣΙΑ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΤΑΥΡΟΥ

1940
27/7/40

Του συνεργάτου των «Αθηναϊκῶν Νέων» κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΒΕΡΡΟΙΑ, Σεπτέμβριος.— Δὲν ὑπάρχουν μόνον ἄνθρωποι ἱεροί, καὶ τόποι ἱεροὶ καὶ ἀγῶνες ἱεροὶ καὶ δίκαια ἱερὰ καὶ ἱεροὶ σκοποὶ καὶ ἱεροὶ θεσμοί, ἀλλὰ καὶ... ταῦροι ἱεροί.

Καὶ ταῦροι ἱεροὶ ἦσαν οἱ ταῦροι τῶν θυσιῶν, κατὰ τὰ μεγάλα πανηγύρια εἰς τὴν Θράκην. Μεταξὺ αὐτῶν εἶνε καὶ οἱ ταῦροι τῶν «ἀναστενάρηδων», οἱ ὅποιοι ἀγοράζονται μὲ τὴν τιμὴν τοῦ αἵματος, τοῦ ἱεροῦ ταύρου τοῦ προηγουμένου ἔτους.

Ὅταν σφάζεται αὐτὸς—καὶ ἂν δὲν φθάσῃ ἕνας, εἶνε δύο ἢ καὶ τρεῖς, πού τοὺς δωρίζουν τὰ γυῶθεν χωριά,—τὰ τεμάχια τοῦ κρέατός του μοιράζονται ὡμὰ εἰς τοὺς κατοίκους, διανεμόμενα στὰ σπιτία μὲ κοφίνια καὶ μέ...μουσική.

Κάθε οἰκογένεια, τότε, δίδει ἢ μᾶλλον ἐδίδεν, ὡς ἀντάλλαγμα, ποσὸν σιταριοῦ ἢ κριθαριοῦ, ἢ ὅτι ἄλλο εἰσόδημα ἔχει. Καὶ ἡ συγκομιδὴ αὐτῆ τῶν σιτηρῶν πωλεῖται ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τῶν ἀναστενάρηδων καὶ ἡγοράζεται κατὰ τὸν Ἀπρίλιον νεὸς ταῦρος, ὁ ὁποῖος παρεδίδετο εἰς τὸν ἀγελαδάρην τοῦ χωριοῦ καὶ διετρεφέτο ἐπιμελείᾳ τοῦ ναοῦ, τῆς μεγάλης δηλαδὴ ἀλλοτε ἐν Κωστῇ Μονῆς τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου.

Τὸ περίεργον εἶνε ὅτι ὁ ταῦρος αὐτός, τὸ «μικκάδι», ὅπως τὸ λέν οἱ Θράκες, πρέπει νὰ εἶνε τριῶν ἢ πέντε, ἢ ἑπτὰ ἐτῶν. Νὰ εἶνε δηλαδὴ τὰ ἔτη του μονὰ, ἂν εἶνε ζυγὰ, δὲν τὸν δέχεται ὁ... ἅγιος Κωνσταντῖνος.

Πιστεύουν δὲ οἱ ἀναστενάρηδες καὶ ἐν αὐτοῖς τὸν ταῦρον εἰς τὴν ἐκκλησίαν, γυρίζουν θυμιάζοντες, «εἰσταύρων» ὅλο τὸ χωριό.

ρηδες καὶ κοντὰ σ' αὐτοὺς καὶ ὅλοι οἱ χωρικοὶ, ὅτι ὅσο ἀγρίος καὶ ἂν εἶνε ὁ ταῦρος, κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην τῆς θυσίας, ἡμερῶς.

Τοῦτο οἱ γραμματισμένοι τῆς περιφερείας τὸ ἀποδίδουν εἰς τὴν ἐπενέργειαν τῆς μουσικῆς, ἐπὶ τοῦ... ταύρου. Ἀλλὰ ἡ μουσικὴ τὰς ἡμέρας ἐκείνας εἰς τὸ Κωστὴ καὶ Προδίδον, μουσικὴ μὲ νταούλια, γκάιδες καὶ καραμούζες, ἦταν τέτοια, πού μποροῦσε νὰ ἀγριέψῃ ὅχι μοναχὰ ὁ ταῦρος, ἀλλὰ καὶ οἱ ἄνθρωποι καὶ οἱ... ἅγιοι ἀκόμα!

ΟΟΟΟΟ

Ἡ ἐορτὴ τοῦ ταύρου ἄρχιζε ἀπὸ τὴν παραμονὴ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου.

Ἐφεναν τὸν ταῦρον, ὁ ὁποῖος, καθὼς γράφομεν καὶ ἀνωτέρω, ἔπρεπε νὰ μὴν εἶνε εὐνούχιστος, οἱ ἀναστενάρηδες ἀπ' ἐξῆς, μὲ μουσικὴν πομπὴν καὶ ὄδον μεγάλην, στολισμένον μὲ ἄνθη, κορδέλλες καὶ τέλεια, σὰν νὰ ἦταν νύφη.

Ἀπὸ πίσω ἀπὸ τὸν ταῦρον ἤρχοντο οἱ ἀναστενάρηδες κρατοῦντες τίς «Λάρες», ὅπως λένε τὰς εἰκόνας τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης, ἀπὸ τὰ «μυρτίκια», τὰς λαβὰς τῶν, δηλαδή, ἔχοντες καὶ θυμιάτῃ καὶ «μιατίζοντες» τοὺς πάντας, ἐνῶ ἄλλοι κρατοῦσαν λαμπάδες ἀναμμένες.

Πρὶν φέρουν τὸν ταῦρον εἰς τὴν ἐκκλησίαν, γυρίζουν θυμιάζοντες, «εἰσταύρων» ὅλο τὸ χωριό.

Σὰν ἐφθάναν εἰς τὸν ναόν, ὁ ἀρχιερεὺς τὸν ταῦρον ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, γυρίζουν θυμιάζοντες, «εἰσταύρων» ὅλο τὸ χωριό. Σὰν ἐφθάναν εἰς τὸν ναόν, ὁ ἀρχιερεὺς τὸν ταῦρον ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, γυρίζουν θυμιάζοντες, «εἰσταύρων» ὅλο τὸ χωριό.

Κατόπιν ὁ ἱερεὺς εὐλογοῦσε τὸ «μικκάδι», τὸ ὁποῖον ἐδένετο ἐκεῖ, γιὰ νὰ διανυκτερεύσῃ εἰς τὴν Μονήν.

Τὸ πρῶτ' τῆς ἡμέρας τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου ἡ τελετὴ ἐπανελαμβάνετο. Ἐσταύρωνε καὶ τὸν ταῦρον ὁ ἀρχιερεὺς ἀναστενάρης μὲ τὴ χρυσωμένη καὶ τὴ στολισμένη εἰκόνα τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου, τὸν εὐλογοῦσεν ὁ ἱερεὺς γιὰ δευτέρην

φορὰ, καὶ ἔπειτα ὁ ἀρχιερεὺς ἀναστενάρης τὸν θυσίαζε μὲ προσοχήν, ὥστε τὸ αἷμα του, νὰ ρέυσῃ ὅλο εἰς τὰ θεμέλια τῆς ἐκκλησίας, ὅπου ἡνοίγετο μικρὸς λαίκος.

Τὸ τσεκούρι τῆς σφαγῆς ἐθεωρεῖτο ἐπίσης ἱερὸ καὶ ἐφυλάσσετο σὲ ὀρισμένον μέρος.

Εἰς τὸν ναόν, μετὰ τὸ τέλος τῆς ἐορτῆς, ἐφυλάσσοντο καὶ οἱ εἰδικὲς εἰκόνας τῶν ἀναστενάρηδων, οἱ «Χάρες», μὲ εὐλάβεια καὶ προσοχή.

Τὸ πρόνομιον τῆς σφαγῆς τοῦ ταύρου, τὸ εἶχαν οἱ ἀναστενάρηδες.

Κατόπιν διενέμετο ὡμὸ τὸ κρέας, πάλιν μὲ γκάιδες καὶ νταούλια, ὡς ἀνωτέρω γράφομεν, ἐγένετο δηλαδὴ ἡ «κρενομία» τῶν ἀρχαίων καὶ ἤρχιζεν τὸ πανηγύρι.

Τὸ τοιοῦτον κατὰ τὸν σόφον μελετητὴν τῆς ἱστορίας τῆς Θράκης καὶ τῶν ἀρχαίων μυστηρίων τῆς Ἑλλάδος κ. Κων. Κουρτίδην, ἱστοροφιλόσοφον τοῦ Σουλταίου, εἶνε ἀνάλογον μὲ τὴν «κρενομίαν» τῶν ἀρχαίων, κατὰ τὰς ἐορτὰς τοῦ Διονύσου.

Τοῦτο ἦταν ἕνας μυστικισμὸς, διότι οἱ μεμνημένοι εἰς τὰ μυστήρια τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐπίστευαν ὅτι τραγοῦντες ὡμὸν κρέας, κατὰ τὰς ἐορτὰς αὐτὰς, ἐπεκοινωνοῦν μυστηρίῳ, ὡς μετὰ τοῦ Διονύσου, ὁ ὁποῖος αὐτῶ κατέβαινε ἕως αὐτοῦ καὶ ἐγέμισε τὰς ψυχὰς τῶν μὲ τὴν θεότητά του.

Γι' αὐτοὺς τοὺς λόγους καὶ ὁ Διόνυσος ἐκαλεῖτο «ταυροφάγος» καὶ «ὡμωστής».

ΟΟΟΟΟ

Τόση δὲ εἶνε ἡ προσήλωση τῶν ἐκ Κωστῆ προσφύγων τῆς Μελίκης, μού ἔλεγον ἐκεῖ, ὥστε οἱ Κωστῖανοὶ νεόνυμφοι, μόλις τελεσθῇ τὸ μυστήριον τοῦ γάμου εἰς τὴν ἐκκλησίαν, θεωροῦν ἀπαραίτητον, γιὰ νὰ ζήσουν εὐτυχεῖς καὶ στερεωμένοι, πρὶν γυρίσουν εἰς τὸ γαμβροῦ τὸ σπιτί, νὰ προσκυνήσουν προηγουμένως μίαν ἀναστενάρικην εἰκόνα τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου.

ΟΟΟΟΟ

Κατὰ τοὺς ἀναστενάρηδες δὲν ὑπάρχουν εἰδικὰ τραγούδια διὰ τοὺς χορεύοντας ἐπὶ τῆς πυρᾶς.

Ὁ χορὸς ἀπ' ἐξῶ καὶ γύρω τῆς φωτιάς, τραγουδαί διάφορα σχετικὰ ἄσματα, ἐνῶ ἐκεῖ-

νοι μαίνονται καὶ ἀναστενάζουν.

Ὁ κ. Ἀραμπατζῆς μόλις καὶ μετὰ θίας ἐδέχθη νὰ μοῦ πῇ ἐνὰ ἀπὸ τὰ τραγούδια αὐτὰ καὶ τοῦτο, μόλις μετέβη εἰς ἄλλην οἰκίαν ὁ σεβασμιώτατος Φλωρίνης καὶ μείναμε μόνοι μὲ τὸν κοινοτάρην κ. Ἀντωνόπουλον, ἂν καὶ οἱ ἱερεῖς δὲν ἀνακατεύονται πλέον εἰς τὰ ἔθιμα τῶν ἀναστενάρηδων.

Ἴδου αὐτό:

Ὁ Κωνσταντῖνος ὁ μικρός, ὁ Μικροκωνσταντῖνος, ἀπὸ μικρὸς στὰ γράμματα, καὶ ἀπὸ μικρὸς στὴν τέχνη, στὸν χρόνον μᾶθε τὸ σπαθί, στὸν δεύτερον βοξάρ, τὸν τρίτον, ἀνακαυχήθηκε, κανένα δὲν φοβάται, μήτε φτωχὸ, μήτ' ἀχοντα, μήτε τὸν βασιλιά. Βασιλοπούλα πρόβαλλε, ἀπὸ ἀψηλὸ παλάτι, καὶ ἀπολογήθηκε καὶ λέει καὶ αὐτὸν τὸ λόγο κρένει:

— Σῶπα, γιὰ σῶπα Κωνσταντῆ, καὶ μὴν πολυκαυχῆσαι καὶ ὁ βασιλιάς γεράκια 'χει καὶ ἂν στείλῃ καὶ σὲ πιάσουνε; Κι' ὁ βασιλιάς πού τ' ἀκούσε αὐτὸν τὸν λόγο λέγει:

— Ποῖος εἶνε ἄξιος στὸ σπαθί, καὶ ἄξιος στὸ κοντάρι, τὸν Κωνσταντῖνον τὸν μικρὸ νὰ πᾶν νὰ μοῦ φέρῃ. Κανένας δὲν ἐξέβηκε ἀπ' τοὺς ἀντρεξιμένους, μᾶς χύρας γυιὸς μοναχογιὺς κείνος θγάνει καὶ λέει:

— Ἐγὼ μαι ἄξιος στὸ σπαθί καὶ ἄξιος στὸ κοντάρι τὸν Κωνσταντῖνον τὸν μικρὸ νὰ πᾶν νὰ τὸν φέρῃ. Δώσε μου χίλιους ἀπὸ μπροστὰ καὶ χίλιους ἀπὸ πίσω καὶ χίλιους πὲρ τὰ πλάγια μου, τὸν Κωνσταντῖν νὰ φέρῃ.

Ἐκεῖ στὸν δρόμον πηγαινεν στὴ στράτα περπατοῦσε, καὶ τὸν σταυρὸ του ἔκανε, Θεὸ παρακαλοῦσε:

— Θεέ μου, δὸς' μου νὰ τὸν βρῶ στὸν ἱστικὸ νὰ κοιμάται, τὸ ἄλφωδ τοῦ στὴ δοσκῇ, καὶ τὸ σπαθί στὸν κλῶνο. Ἐκεῖ πῆγε καὶ βρῆκε τον, στὸν ἱστικὸ πού κοιμόταν, καὶ ἔπιασε καὶ τὸν ἔδεσε, τριῶν κουλιῶν (τρεῖς φορὲς) ἀ-

κί' ἔβαλε καὶ στὴν πλάτη του τοῦ μύλου τὸ λιθάρι. Στὸν δρόμον πού τὸν πάεσαν ἐφώναζε καὶ λέει:

— Δὲν εἶνε κρίμα καὶ ντροπὴ στὸν βασιλιά νὰ πᾶω; Καὶ τῖναξέ γὰ χέσια του, κοπήκαν οἱ γ' ἄλυσίδες καὶ τάραινε τίς πλάτες του καὶ ἔπεσε τὸ λιθάρι, καὶ αὐτὸς μακρὰ πετάχτηκε. Ζήτη τὸ παλληκάρι!

Ἐνὰ ἄλλο τραγούδι, λέει γιὰ κάποιον Κωνσταντῖνον πάλι, πού ἐνῶ ἤθελε μικρὸν νὰ τὸν ἀρραβωνιάσῃ ἡ μάνα του:

Τοῦ ἦρε ἕνα μῆνυμα στὸν πόλεμον νὰ πᾶ. Νύχτα σελῶνει τ' ἄλογο, νύχτα τὸ καλλιγώνει, δάξ' ἀσημένια πέταλα, καρφιά μαλαστένια, καὶ τὸ κοινοῦστικαί του, ὅλο μαργαριτάρι...

Ὁλόκληρη ἱστορία καὶ τὸ ποίημα αὐτὸ μὲ πλοκήν καὶ λύσιν, ὅπως καὶ ἐνὸς ἄλλου Κωνσταντῆ, πού ἐνῶ:

ὁ Ταῦρος χαίρεται τ' ἄρματα καὶ ὁ Φράγκος τὰ καράβια.

Αὐτὸς χαίρεται τὴν κόρη πού ἀγαπᾷ. Ἀλλὰ πάει στὸν πόλεμον καὶ αὐτὸς καὶ ἀφίνει τὴν «καλὴ του», ἡ ὁποία τοῦ λέει παραπονετικά:

— Ἐσὺ διαδαικίεις, Κωνσταντῆ, καὶ ἐμένα πού μ' ἀφίνει; — Σ', ἀφίνα πρῶτα στο σέο, καὶ δεύτερο στοὺς ἁγίους 'φίνω σε, ἀλοῦστεα καὶ στὴ γλυκειά μου μάνα...

Ἄλλη ἱστορία πάλι, τραγική καὶ αὐτῇ.

Καὶ οἱ ἱστορικοὶ Κωνσταντῆδες δὲν τελειώνουνε στὰ θρακικά τραγούδια.

Ὁλόκληρος... ἐπιστράτευσις Κωνσταντῆδων καὶ Κωνσταντῖνων καὶ τραγούδια τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου στὸ Κωστῇ!...

Κατὰ τὸν κ. Συμυρλῆν, τῆς Βερροίας, ἀναστενάρικο τραγούδι τῆς φωτιάς εἶνε τὸ ἐξῆς:

Τὸ πανηγύρι εἶνε πολὺ, καὶ ὁ κόσμος εἶνε λίγος, δέκα διπλὲς ὁ χορὸς, δεκαοχτὰ παλαιότερες, ὁ λύκος πῆρε τὸ παιδί 'πὸ μέσ' ἀπ' τὴν παλαιστρα (κλπ.)

Ὅπως καὶ τὸ ἐξῆς, τοῦ ὁποῦ δημοσιεύομεν ἀπόσπασμα

ος των χαμένων θη-
ας - Λιγνός αεροπόροι
των ξένων». —
οζάνοι του δόνα.
νω κάθε σήλη». —
της "Ελλην Στάληδ".
ν θα τα πάρης μαζί
ροβολόταιδος.
ροκος».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ Κ. ΜΕΤΑΞΗΝ

Η ΛΑΪΚΗ

ΕΥΓΥΝΟΜΟΣΥΝΗ

πρόεδρον της κυ-
τάλησαν τα κάτω-
τηλεγραφήματα:
Υ. "Επί ευεργετι-
συγκεντρώσεως
άζοιεν απείρου
ον του γεωργικού
ήμετέρας οργανώ-
οικητής και ανα-
νας.

πρόσωποι συνεται-
είας Κιάτου και
συνεδριάζει εις τα
αριδικής ενώσεως
κιάτου, διαφωτισθέν-
ιστορικών μέτρων προ-
σουλτανίας, άτινα άπαλ-

λασσούν από άσυστολον κερδοσκο-
πίαν την έκ τούτου άείποτε δεινο-
παθούσαιν τάξιν σουλτανισσα-
γωγών, εκφοράζον άπειρον και βα-
θυτάτην εύγνωμοσύνην. Καλιακού-
δας, Τάρλας, Παπούσης, Σπυρό-
πουλος, Κλουσιανίτης, Αργυρό-
πουλος, Σταθούπουλος, Καρβουν-
τζής, Γκιόκας, Κυριακού, Κουκού-
λης, Κελέγκας, Ρότσιος, Παπακυ-
ριακού, Τασσώνης, Φραγκόπου-
λος, Άνδοικόπουλος, δημορχος
Δουβής, Βασιλογιάννης, Λιακό-
πουλος, Ράπτης, Σαγρέδας.

ΒΕΛΕΣΤΙΝΟΥ. "Εκφράζω σύ-
βαρμπτον ένθουσιασμόν παραγω-
γών ήμετέρας κοινότητος διά λη-
φθέντα μέτρα προστασίας δάμνα-
κος, παρακαλώ δεχθίτε άπειρους
εύχαριστίας εύχόμενοι διακλήρω-
σιν αναληφθέντος έργου. Κοινότης
Βελεστινού πρόεδρος Γκοτινάκος.

ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ. "Λαός Γαργα-
λιάνων εύγνωμονεί υμάς δι' εφάρ-
μογήν ενιαίας διαχειρίσεως σταφι-
δος, μέτρου αποτελούντος άπραγ-
ματοποίητον όνειρον παραγωγών
ολοκληρών δεκαετηρίδων. Μας συγ-
κινεί βαθύτατα, κύριε πρόεδρος, τό
ένδιαφέρον σας δι' ήμάς και μάς
ένθουσιάζει ό τρόπος της επιτυ-
γούς λύσεως των προκυπτόντων
ζητημάτων διαθέσεως παραγωγής
υπό αυτόχρημα τραγικάς συνθήκας
έξωτερικών άγορών. Πρόεδρος κοι-
νότητος Νικ. Σκούντζος.

ΑΘΗΝΩΝ. Δεχθήτε παρακαλού-
μεν έκφρασιν άπειρών εύχαριστιών
μας διά σωστικήν γερονόμιάν σας
έφαρμογής Νόμου 2.000 όριστικο-
ποίησαν θέσιν μας και εξασφαλι-
ζουσιν οικογενείας μας. — Υ-
πάλληλοι σίτου "Εταιρίας Γεν. "Α-
στηρίξουν με "ΕΙΡΑΙΩΣ. "Πνίσθ
γεγονότα την
ναπότρεπτον.

ότλητα την βαθύτα-
μοσύνην διά τό υ-
αυτών στοργικών
έκδηλωθέν διά της
λευταίου περί προ-
ταυτέκων νόμου,
τά την κρισιμωτά-
σύντησαν την άγ-
ροδον, καθ' ήν ή ά-
ή της ήμετέρας έ-
στραμμένη εις την
θειαν να οδηγήση
ας διά μέσου των
έλων και υφάλων
να. Αι εύχαι των
μυριών πανελλη-
χέμπονται εις την
υπερ υγείας και
του Σωτήρος της
σοφού επιτελους,
διπλωμάτου του

σμα διότι ό χώρος δέν μάς έπι-
τρέπει:

Σκλάβου ό γυιός καυχήθηκε
μπροστά "πό τον άφέντη
— "Αφέντη μ' "γώ τη θάλασσα,
πλεχτή θα την περάσω.
— "Αν την περάσης, Κωσταντή,
γαυρόδ θέ να σε κάμω.
Θέλεις την πρώτη άδερφή,
θέλεις την ύστερένια,
θέλεις την έξασέροφη μου,
τη νυχτογεννημένη; κλπ.

"Άλλος πάλιν Κωσταντής
έδω!...

ΟΟΟΟΟ

"Η έπιστήμη, διά του κ. Τα-
νάγρα, προσπαθεί ν' άνακαλύ-

ψη τί έπενεργεί και δέν καίνον-
ται τα πόδια των "άναστενά-
ρηδων" όταν χορεύουν ξυπόλυ-
τοι έπάνω στη φωτιά. Διότι χο-
ρεύουν. Τούτο εινε γεγονός!

"Η λαογραφία προσπαθεί να
άποδείξη τη συνέχεια μ' ό-
μοιότητα της ζωής των έθνικων
και δοξασίων του έλληνικού λα-
ού έδώ και τρεις χιλιάδες χρό-
νια.

Οι ίδιοι οι "άναστενάρηδες
έρωτώμενοι πώς δέν καίνονται
χοροπηδούντες έπάνω σε άναμ-
μένα κάρβουνα, άπαντούνε ότι
άπάνω στη μανία του χορού,
βλέπουν την άγία "Ελένη να
προηγείται από αυτούς κρατού-
σα ένα σταμνί νερό, τό όποιο
ρίχνει στην άνθρακιά και έτσι
ή πυρά τους δροσίζει, αντί να
τους καίη!...

ΟΟΟΟΟ

Θα κλείσουμε την σειράν
αυτήν των "άναστεναριών" με
τά έρωτικά τραγούδια, τών έντο-
πίων κατοίκων της Μελίκης, τά
όποια έχουν τούτο τό παράξε-

ΜΙΑ
ΝΕΑ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΟΤΙ
ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΦΑΙΝΕΣΘΕ
ΠΕΙΟ ΝΕΑ ΚΑΙ ΠΕΙΟ

ΧΑΡΙΤΩΜΕΝΗ

Μιά νέα πρόσ-
φατος και έκπλη-
κτική άνακάλυ-
ψις έγινε με την
πούδρα από ρύζι.
"Ένα νέο στοι-
χείο θαυμάσιο, που όμορφαί-
νει τό δέρμα, άναμινγνότε
προσεκτικά με την πιο λεπτή
πούδρα περασμένη από μετά-
ξινο κόσκινο, πράγμα που δι-
δει μια νέα ζωή και λάμψη

νο. "Ότι δέν εινε άόριστα, ούτε
άπευθύνονται σε άγνωστα πρό-
σωπα του παρελθόντος. Λη-
σμονημένα ή ξένα άλλων τό-
πων. Τραγούδια άλλα έγιναν
για πρόσωπα που έζησαν και
τά θυμούνται όλοι στο χωριό ή
και πρόσωπα που ζούνε ακόμα,
σε βαθεία, σήμερα, γηρατεία,
και αίσθάνονται τό γλυκύτερον
αίσθημα ν' άκούουν τώρα που
δρίσκονται μαραμένες στο κα-
τώφλιο του βίου, τα τραγούδια
που τούς λέγαν όταν ήσαν ό-
λόδροσες κοπέλλες, γεμάτες
νείατα και άγάπη και όρμη
προς τό μέλλον και προς τη
ζωή!...

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΝΥΚΤ
ΝΕΑ

Η ΣΧΟΛΗ ΕΙΣ
ΡΗΝΗΝ

Διά
σιευθε
τεύχοι
ρίδος
Νυκτε
πορικ
όργαι
Νέας
λειτοι
λης

ΟΟΟΟΟ

ΑΜΑΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΝΙΚΟΥ ΩΔΕΙΟΥ

έτικην επιτυχίαν θα
η έσέτος ή άνασ-
μελοδραματική σχο-
ληνικου ωδείου, της
οτε αι εμφάνισεις
μουσικών γεγονότος.

ΟΟΟΟΟ

Λατρικός Σύνδεσμος
ραή 3, τηλ. 27-550)

την προεχρή Κυριακήν διοργα-
νώνει έκδρομήν εις Πάρνηθα με
διαφόρους διαδρομάς. Δηλώσεις
συμμετοχής εις τα γραφεία του
Συνδέσμου μέχρι της εσπέρας
της Παρασκευής.

ΟΟΟΟΟ

Η "ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ"

"Εκυκλοφόρησε τό ύπ' αριθ. 66
τεύχος Σεπτεμβρίου του περιοδι-
κού "Πνευματική Ζωή" με έκλεκτήν,
ως πάντοτε, συνεργασίαν, έξ ής
σημειούμεν διήγημα Πετιμεζά —
Λαύρα, ταξιδιωτικάς έντυπώσεις
Στρατή Δούκα, μελέτας Παύλου
Φλώρου και Δ. Ζ. Πουλιανού, ποιή-
ματα Νίνας Μ. Τσαμαδού, Ν. Χά-
γερ Μπουφίδη και Θεόγγινδος κατά
μετάφρασιν Κώστα Κατσαρού, άρ-
θρον Μελέη Νικολαΐδη, κριτικήν δι-

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Με εύκολίας πληρωμής πω-
λούμεν ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΚΟΥ-
ΖΙΝΕΣ και ήλεκτρικά ΣΚΕΥΗ
ΜΑΓΕΙΡΙΚΗΣ. Πωλούμεν έ-
πίσης ΚΟΥΖΙΝΕΣ ΑΕΡΙΟ-
ΦΩΤΟΣ όλων των μεγεθών,
φλημισμένης μάρκας ΣΟΥ-
ΠΕΡΓΚΑΖ.